

KONTROLINIS SĄRAŠAS NACIONALINIAMS KONTAKTINIAMS CENTRAMS

*dėl gero pacientų
informavimo apie
tarpvalstybines sveikatos
priežiūros paslaugas¹*

Kontrolinis sąrašas nacionaliniams kontaktiniams centrams

dėl gero pacientų informavimo apie tarpvalstybines sveikatos priežiūros paslaugas¹

Pacientų organizacijos

Direktyvoje 2011/24/ES* pažymėta, kad reikia teikti tinkamą ir aiškią informaciją apie visus tarpvalstybinių sveikatos priežiūros paslaugų* aspektus, kad pacientai galėtų praktiškai pasinaudoti savo teisėmis. Nacionaliniams tarpvalstybinių sveikatos priežiūros paslaugų kontaktiniams centrams* (NKC) tenka pagrindinė atsakomybė už tokios informacijos teikimą judiems pacientams.

Be to, NKC privalo netiesiogiai informuoti pacientus teikdami informaciją kitiems tarpvalstybinių sveikatos priežiūros paslaugų* srities subjektams, kaip antai sveikatos priežiūros paslaugų teikėjams, nacionalinėms sveikatos priežiūros tarnyboms* ir (arba) sveikatos draudimo paslaugų teikėjams* ir pacientų organizacijoms.

Šiame dokumente paaiškinamas gero pacientų organizacijų informavimo kontrolinis sąrašas.

Atsakomybės apribojimas

Šis dokumentas buvo parengtas pagal Sveikatos priežiūros programą (2014–2020 m.) vykdamą konkrečią sutartį, sudarytą su Vartotojų, sveikatos, žemės ūkio ir maisto programų vykdomąją įstaiga (CHAFEA), veikiančia Europos Komisijos paveldimu. Šios ataskaitos turinys atitinka rangovo nuomonės, už kurias jis prisiima visišką atsakomybę; jokių būdu negalima laikyti, kad šia ataskaita perteikiamos Europos Komisijos ir (arba) CHAFEA ar bet kurios kitos Europos Sąjungos įstaigos nuomonės. Europos Komisija ir (arba) CHAFEA negarantuoja į šią ataskaitą įtrauktų duomenų tikslumo ir neprisiima atsakomybės už bet kokį trečiųjų šalių naudojimąsi tais duomenimis.

¹ Šiame kontroliniame sąraše kiekvieno žvaigždute (*) pažymėto žodžio ar sąvokos apibrėžtys ir paaiškinimai pateikiami pridedamame žodynėlyje abėcėlės tvarka.

① Pacientų teisės į tarpvalstybines sveikatos priežiūros paslaugas

1.1 Pacientų teisės

- ✓ Paaaiškinkite pacientų organizacijoms, ką tiksliai reiškia teisė į tarpvalstybines sveikatos priežiūros paslaugas*.
- ✓ Aiškiai pabrėžkite, kad yra du galimi būdai pasinaudoti tarpvalstybinėmis sveikatos priežiūros paslaugomis*: Direktyva 2011/24/ES* ir Socialinės apsaugos reglamentai (EB) Nr. 883/2004 ir Nr. 987/2009*.
- ✓ Suteikite informaciją apie (dalykinę, asmeninę ir teritorinę) ir Direktyvos 2011/24/ES*, ir Socialinės apsaugos reglamentų (EB) Nr. 883/2004 ir Nr. 987/2009* taikymo sritį.
- ✓ Suteikite informaciją apie bendruosius abiejų ES teisės aktų principus. Pavyzdžiui:
 - „Pagal Socialinės apsaugos reglamentus (EB) Nr. 883/2004 ir Nr. 987/2009* pacientai turi teisę į gydymo užsienyje išlaidų padengimą taip, tarsi pacientas būtų apdraustas tos šalies socialinės apsaugos sistemoje.“
 - „Pagal Direktyvą 2011/24/ES pacientai turi teisę į gydymo užsienyje išlaidų padengimą taip, tarsi gydymo paslaugos būtų teikiamos paciento gyvenamojoje šalyje.“
- ✓ Aiškiai pabrėžkite skirtumą tarp neplaninio* ir planinio* medicininio gydymo užsienyje.
- ✓ Informuokite pacientų organizacijas, kurioms sveikatos priežiūros paslaugoms būtina gauti išankstinį leidimą* (ir pagal Socialinės apsaugos reglamentus (EB) Nr. 883/2004 ir Nr. 987/2009*, ir pagal Direktyvą 2011/24/ES*).

Jeigu yra viešasis sveikatos priežiūros paslaugų, dėl kurių reikia gauti išankstinį leidimą, sąrašas, reikėtų pateikti nuorodą į tą sąrašą arba jį paskelbti.*
- ✓ Suteikite informaciją apie atvejus, kuriais nacionalinė sveikatos priežiūros tarnyba* / sveikatos draudimo paslaugų teikėjas* privalo išduoti išankstinį leidimą* (t. y. kai gydymo išlaidos yra padengiamos pagal paciento gyvenamosios šalies socialinės apsaugos teisės aktus ir jis negali būti suteiktas toje šalyje per medicininį požiūriu pagrįstą laikotarpį).
- ✓ Aiškiai apibūdinkite paciento teisę į visų arba dalies užsienyje patirtų išlaidų padengimą jo šalies nacionalinės sveikatos priežiūros tarnybos* / sveikatos draudimo paslaugų teikėjo* lėšomis pagal Socialinės apsaugos reglamentus* ir Direktyvą 2011/24/ES*.
- ✓ Suteikite informaciją apie kompensavimą ir išlaidas ir pagal Socialinės apsaugos reglamentus (EB) Nr. 883/2004 ir Nr. 987/2009*, ir pagal Direktyvą 2011/24/ES*.

- ✓ Informuokite pacientų organizacijas apie taikytinas skundų pateikimo procedūras ir teisių gynimo mechanizmus.
- ✓ Paminėkite galimas teises į gydymą užsienyje pagal nacionalinės teisės aktus, pavyzdžiui, pasienio regionuose įgyvendinant nacionalinius sveikatos priežiūros projektus.

1.2. Direktyvos 2011/24/ES* ir Socialinės apsaugos reglamentų* palyginimas

- ✓ Informuokite pacientų organizacijas apie skirtingas abiejų priemonių taikymo pasekmes, susijusias su sveikatos priežiūros paslaugų, kurių išlaidos padengiamos, apimtimi, naudojimosi medicininio gydymo paslaugomis sąlygomis ir finansiniais aspektais.
- ✓ Apibūdinkite tarpvalstybinių sveikatos priežiūros paslaugų* ir pagal Direktyvą 2011/24/ES*, ir pagal Socialinės apsaugos reglamentus (EB) Nr. 883/2004 ir Nr. 987/2009* pranašumus ir trūkumus.
- ✓ Atkreipkite dėmesį į taikytinų įkainių ir mokėjimo būdų skirtumus pagal Direktyvą 2011/24/ES* ir pagal Socialinės apsaugos reglamentus (EB) Nr. 883/2004 ir Nr. 987/2009*.
- ✓ Informuokite pacientų organizacijas apie Socialinės apsaugos reglamentų (EB) Nr. 883/2004 ir Nr. 987/2009* viršenybę, kai įvykdytos jų nuostatose įtvirtintos išankstinio leidimo* išdavimo sąlygos, nebent pacientas būtų pateikęs aiškų prašymą.

② Platesnė sveikatos priežiūros paslaugų apimtis

- ✓ Suteikite užsienio pacientų organizacijoms informaciją apie galimą gydymą jūsų šalyje. Be to, suteikite vietinėms pacientų organizacijoms informaciją apie galimą gydymą kitoje ES* / EEE* šalyje. Dėl šios informacijos kreipkitės į atitinkamos šalies nacionalinį kontaktinį centrą*.
- ✓ Informuokite pacientų organizacijas apie galimybes pacientams pagal Socialinės apsaugos reglamentus Nr. 883/2004 ir Nr. 987/2009* pabandyti gauti išankstinį leidimą* dėl gydymo, kurio išlaidos nėra padengiamos pagal paciento gyvenamosios šalies* socialinės apsaugos sistemą, bet kuris vis dėlto yra įtrauktas į gydymo šalies* socialinės apsaugos teisės aktuose numatytų ligos išmokų sąrašą.

Informuokite pacientų organizacijas apie tai, kad pagal Socialinės apsaugos reglamentus* arba pagal Direktyvą 2011/24/ES* skirtas gydymas turi būti įtrauktas į ligos išmokų, kurių išlaidos padengiamos pagal paciento šalies* socialinės apsaugos sistemą, sąrašą (*pavyzdžiui, kalbant apie prievolę patenkinti prašymą gauti išankstinį*

leidimą nepagrįsto delsimu atveju*), bet tai nereiškia, kad gydymo procedūra užsienyje turi būti visiškai tokia pat. Jeigu tokio gydymo išlaidos apskritai padengiamos, pacientas turi teisę gauti lygiavertes gydymo paslaugas užsienyje net kai toks gydymas teikiamas taikant naujus būdus ir metodus arba alternatyvias procedūras. Tačiau tokie būdai turėtų būti pagrįsti naujausiomis mokslinėmis žiniomis tarptautiniu lygmeniu. Be to, toks gydymas turi būti laikomas įprastu gydymu atsižvelgiant į nacionalinio ir tarptautinio mokslo pasiekimus (žr. C–157/99 *Smits-Peerbooms*).

- ✓ Informuokite pacientų organizacijas apie galimybes draudimo valstybei narei* nuspręsti kompensuoti kitas susijusias išlaidas, kaip antai apgyvendinimo ir kelionės išlaidas, arba papildomas išlaidas, kurių gali patirti neįgalieji asmenys, kaip numatyta Direktyvos 2011/24/ES 7 straipsnio 4 dalyje.
- ✓ Informuokite pacientų organizacijas apie siekį pagal Direktyvą 2011/24/ES* skatinti šalių bendradarbiavimą (pavyzdžiui, sukuriant Europos referencijos centrų tinklus* arba e. sveikatos sistemą) siekiant sudaryti galimybę pacientams, kuriems reikia specializuoto gydymo, arba retosiomis ligomis sergantiems pacientams pasirinkti iš didesnės sveikatos priežiūros paslaugų teikėjų grupės ir lengviau naudotis alternatyvaus ar specializuoto gydymo paslaugomis užsienyje.

③ Naudojimasis sveikatos priežiūros paslaugomis užsienyje

- ✓ Suteikite informaciją apie laukimo sąrašus.
- ✓ Informuokite pacientų organizacijas apie tai, kad specializuoto gydymo atveju gali būti reikalingas bendrosios praktikos gydytojo* siuntimas.
- ✓ Suteikite informaciją apie galimus užsienio pacientų priėmimo apribojimus.
- ✓ Suteikite informaciją apie ligoninių prieinamumą jūsų šalyje.

④ Svarbu, kad pacientai būtų gerai pasiruošę

- ✓ Informuokite pacientų organizacijas apie tai, kaip svarbu, kad pacientai būtų gerai informuoti ir gerai pasiruošę prieš siekdami pasinaudoti sveikatos priežiūros paslaugomis užsienyje.

Prieš priimant sprendimą dėl tarpvalstybinių sveikatos priežiūros paslaugų

- *Prieš keliaudami gydytis į užsienį* pacientai turi susipažinti su savo teisėmis į tarpvalstybines sveikatos priežiūros paslaugas* ir pagal Socialinės apsaugos reglamentus*, ir pagal Direktyvą 2011/24/ES*.*

- Pacientai turi gerai žinoti apie finansinius padarinius ir sąlygas, kuriomis gali pasinaudoti išlaidų padengimu.
- Pacientai turi gerai žinoti, kokias gydymo išlaidas jie turės patys apmokėti privačiai.
- Pacientai turi būti informuoti apie tai, kad neretai gali būti reikalingas paciento nacionalinės sveikatos priežiūros tarnybos* / sveikatos draudimo paslaugų teikėjo* išankstinis leidimas*.
- Jeigu pacientas keliauja be galiojančios Europos formos S2*, išduotos jo nacionalinės sveikatos priežiūros tarnybos* / sveikatos draudimo paslaugų teikėjo*, pacientas turi suprasti, kad jam teks mokėti už gydymą privačiai. Pacientas gali prašyti kompensuoti išlaidas tik atgaline data, grįžęs namo.
- Pacientas turi susirinkti informaciją apie norimą gydymą ir apie sveikatos priežiūros paslaugų teikėją ar ligoninę, į kurią nori kreiptis.
- Pacientas turi išsiaiškinti, ar reikės bendrosios praktikos gydytojo* siuntimo.
- Pacientas turi būti informuotas apie privataus kelionių draudimo arba papildomo sveikatos draudimo svarbą.

Prieš keliaujant gydytis į užsienį

- Pacientai turi būti gerai susipažinę su savo teise į informuoto asmens sutikimą.
- Pacientai turi suvokti, kaip svarbu susitarti dėl medicinos dokumentų perdavimo sveikatos priežiūros paslaugų teikėjui užsienyje, ir žinoti apie tai, kad jiems gali tekti pasirūpinti tų dokumentų vertimu raštu.
- Pacientai turi žinoti, kad jiems gali tekti patiems pasirūpinti vertimu žodžiu, jeigu jie nekalba ta kalba, kuria kalba sveikatos priežiūros paslaugų teikėjas arba medicinos personalas užsienyje.
- Pacientai turi suvokti, kaip svarbu susitarti dėl paskesnės priežiūros grįžus namo, kad būtų užtikrintas gydymo tęstinumas.

Gydantis užsienyje

- Pacientai turi suprasti, kaip svarbu, kad gydantysis sveikatos priežiūros paslaugų teikėjas užsienyje pildytų medicinos dokumentus raštu arba elektroniniu būdu.
- Pacientai turi suvokti, kaip svarbu rinkti ir saugoti visus dokumentus, kuriuos jie vėliau turės pateikti savo nacionalinei sveikatos priežiūros tarnybai* / sveikatos draudimo paslaugų teikėjui*, kad gautų kompensaciją. Tam tikrais atvejais pacientui teks pateikti tokių dokumentų vertimą raštu.

Po gydymo užsienyje

- Pacientai turi žinoti, kad turi teisę į tokias pat gydymo kainas, kurios taikomos vietos pacientams.
- Pacientai turi suvokti, kaip svarbu informuoti gydančią sveikatos priežiūros paslaugų teikėją, ar jie ketina naudoti jo išrašytus receptus grįžę į savo šalį.
- Pacientai turi būti informuoti apie tai, kaip svarbu susitarti dėl gydančiojo sveikatos priežiūros paslaugų teikėjo užsienyje parengtų medicinos dokumentų perdavimo paciento sveikatos priežiūros paslaugų teikėjui (-ams) jo šalyje.

⑤ Europos referencijos centrų tinklai

- ✓ Informuokite pacientų organizacijas apie tai, kad yra Europos referencijos centrų tinklai*.

⑥ Pacientų organizacijos

- ✓ Informuokite pacientų organizacijas, kad yra Europos pacientų forumas, ir apie jo užduotis.
- ✓ Pasirūpinkite, kad pacientų organizacijos būtų informuotos apie galimybę kreiptis į kitos ES* / EEE* šalies nacionalinį kontaktinį centrą*, kad gautų išsamesnę informaciją apie toje šalyje veikiančias pacientų organizacijas.

⑦ Pacientų teisės

- ✓ Suteikite pacientų organizacijoms informaciją apie pacientų teises naudojantis tarpvalstybinėmis sveikatos priežiūros paslaugomis* pagal Direktyvą 2011/24/ES*.

Tai, be kita ko, šios teisės:

- teisė gauti informaciją ir iš paciento gyvenamosios šalies*, ir iš gydymo šalies* nacionalinio kontaktinio centro*;
 - teisė į informuoto asmens sutikimą ir teisė gauti tam tikrą informaciją iš sveikatos priežiūros paslaugų teikėjo užsienyje;
 - teisė mokėti už paslaugas pagal tuos pačius įkainius, kurie taikomi vietos pacientams;
 - teisė į asmens duomenų apsaugą;
 - teisė susipažinti su medicinos dokumentais ir teisė į medicinos dokumentų perdavimą;
 - teisė į skaidrias skundų pateikimo procedūras ir teisių gynimo mechanizmus;
 - teisė į ligoninių prieinamumą.
- ✓ Suteikite užsienio pacientų organizacijoms informaciją apie pacientų teises pagal jūsų šalies nacionalinės teisės aktus. Be to, suteikite vietinėms pacientų organizacijoms informaciją apie pacientų teises kitose ES* / EEE* šalyse. Dėl šios informacijos kreipkitės į atitinkamos šalies nacionalinį kontaktinį centrą*.

⑧ Nacionaliniai kontaktiniai centrai

- ✓ Informuokite pacientų organizacijas apie tai, kad yra nacionaliniai kontaktiniai centrai* (NKC), ir apie jų užduotis.
- ✓ Pabrėžkite skirtumą tarp informacijos, kurią turi suteikti paciento gyvenamosios šalies* arba draudimo valstybės narės* NKC, ir informacijos, kurią turi suteikti gydymo šalies* NKC.

